

Nr 727

Av herr Nordgren m. fl., om avveckling av försäljningsskatten på guldsmedsvaror.

(Lika lydande med motion nr 583 i Första kammaren)

Genom förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) uttages särskild försäljningsskatt på guldsmedsvaror och äkta mattor. Skatten erlägges av registrerad tillverkare och återförsäljare till kontrollstyrelsen samt av icke registrerad importör av skattepliktig vara till tullverket. För guldsmedsvaror utgår skatten med 20 procent av beskattningsvärdet (vid försäljning det avtalade vederlaget inklusive försäljningsskatt).

År 1952 tillsattes en kommitté för att utreda de indirekta skatterna. I sitt betänkande betonade kommittén att i den händelse en allmän varuskatt skall införas, den bör göras likformig. En vara bör inte beskattas högre än en annan. Bland de punktskatter som borde upphävas nämnde kommittén bl. a. guldsmedsskatten.

Den allmänna varuskatten har sedan den infördes höjts två gånger, och i årets statsverksproposition föreslås ytterligare höjning fr. o. m. den 1 mars 1967.

Under den tid vi haft omsättningsskatt har en del punktskatter med all rätt avskaffats, men å de varor och arbeten en guld- och silversmed utför utgår alltjämt den 10-procentiga omsen, som nu sannolikt ytterligare kommer att höjas, plus den 20-procentiga försäljningsskatten och dessutom en särskild kontrollstämpelavgift. Sammanlagt måste alltså nära 40 % läggas på varans pris för att täcka dessa kostnader. Därtill kommer kostnaden för det besvärliga redovisningsförfarandet.

Försäljningsskatt utgår inte för guldsmedsvaror som resande från utlandet har rätt att införa utan erläggande av tull. Personliga smycken räknas som reseutrustning och får enligt gällande bestämmelser införas tullfritt i den mån de "kan antas icke överstiga behovet under resan och omfattar artiklar som vanligen medförs på resor". Någon värdegräns gäller inte. Denna praktiskt taget obegränsade införselrätt för smycken för eget personligt bruk är vad beträffar utomlands bosatta personer grundad på internationella överenskommelser och rekommendationer. Samma regler gäller emellertid även för smycken som i Sverige bosatta personer köper under utlandsresor.

För guldsmedsvaror som inte innefattas i begreppet reseutrustning med-

ges tull- och skattefrihet för resande inom den värderam av 275 kronor som gäller för nyförvärvade varor i allmänhet.

De liberala införselbestämmelserna för resande, särskilt vad gäller smycken, är till stort förfång för den svenska guldsmedsbranschen. Svenska turister köper varje år betydande kvantiteter guldvaror utomlands, bl. a. i Italien och Spanien. Efter avvecklingen av försäljningsskatten på guldsmedsvaror i Danmark år 1963 har de svenska turisternas inköp av guldvaror i detta land av allt att döma fått avsevärd omfattning.

Försäljning av obeskattade guldsmedsvaror har tidigare förekommit på vissa fartygslinjer mellan Sverige och utlandet. I danmarks- och finlandstrafiken har emellertid denna försäljning bringats att upphöra dels genom tillkomsten av de s. k. öresundsreglerna, dels genom överenskommelser som slutits mellan tullverket och berörda rederier.

Nyligen har en av de större sällskapsresearrangörerna i landet startat försäljning av guldsmycken till sina flygresenärer för införsel vid hemkomsten, fri från tull, försäljningsskatt och allmän varuskatt. Samtidigt med färdhandlingarna erhåller varje resenär en färgfolder upptagande de smycken som finns till salu. Smyckena, som också finns utställda i företagets försäljningskontor, beställes före avresan och levereras ombord i flygplanen. De är försedda med svensk kontrollstämpel, som garanterar god kvalitet.

Man har anledning befara att andra företag i sällskapsresebranschen kommer att följa exemplet. De svenska guldsmedsföretagen, vilkas försäljning belastas av såväl försäljningsskatt som allmän varuskatt, har ingen möjlighet att möta en konkurrens av detta slag.

Ett annat sätt att kringgå skattebestämmelserna, som stundom praktiseras av mindre nogräknade företag inom guldsmedsbranschen, innebär att företaget vid försäljning av ett smycke tillhandahåller kunden en exportanmälan på smycket. Kunden reser därefter utomlands och får vid utresan exportanmälan påtecknad av tullen. Vid återkomsten från resan, som kan vara hur kort som helst, kan kunden införa smycket tull- och skattefritt. Den påskrivna exportanmälan återställs till säljaren, som kan restituera erlagd försäljningsskatt och allmän varuskatt till kunden. Med exportanmälan kan säljaren nämligen visa, att smycket av honom exporterats och inte ingår i hans skattepliktiga försäljning.

Det är uppenbart att försäljningsskatten på guldsmedsvaror — i varje fall på smycken — till följd av de liberala tullbestämmelserna för resande inte är effektiv. Skattebortfallet är stort och de lojala företagen i guldsmedsbranschen lider avbräck. Att skärpa tullbestämmelserna för resande torde inte vara möjligt, liksom ej heller att hindra utförsel av guldsmedsvaror för försäljning på flygplan eller fartyg i internationell trafik.

En betydande smuggling av guldsmedsvaror förekommer dessutom. Den

insmugglade kvantiteten kan uppskattas till ca 2 000 kg. Om man för ifrågavarande varor skulle beräkna försäljningsskatt, allmän varuskatt och stämpelavgift skulle summan uppgå till minst 5 miljoner.

Härtill kommer den illojala konkurrensen på marknaden med märkliga prisutbud från företag som saknar hemort i branschen. Det har vuxit upp ett nät av företag som med förbigående av bestämmelserna i försäljningsskatteförordningen konkurrerar med lojala yrkesutövare i branschen.

Vi vill också framhålla de icke önskvärda verkningarna av försäljningsskatten på guld- och silvervaror, när det gäller konstnärliga arbeten.

Vi har i vårt land ett litet antal konsthantverkare som arbetar med ädla metaller. Värdet av deras produkter av s. k. ädelsmide bestämmes huvudsakligen av formgivningen och det yrkesskickliga arbetet. I många fall är det fråga om arbeten som utföres i endast ett exemplar. Utarbetandet av idéer och skisser representerar då större delen av den nedlagda arbetstiden. Värdet av själva materialet utgör oftast en obetydlig del av den färdiga produktens pris. Försäljningsskatten beräknas emellertid på hela priset. Härigenom blir det konstnärliga skapandet föremål för en skattebelastning som är orimlig och diskriminerande i förhållande till annan konstutövning.

Frågan om försäljningsskattens verkningar för det konstnärliga ädelsmidet berördes av bevillningsutskottet i samband med behandlingen av motioner i ämnet vid 1965 års vårriksdag. Utskottet anförde:

Enligt utskottets mening kan det — — — inte anses tillfredsställande att så länge skatten på guldsmedsvaror i övrigt består, helt undantaga ädelsmidet från beskattning. Utskottet vill därför förorda, att i första hand möjligheterna undersökes att skapa särskilda regler för nedsättning av beskattningsvärdet för här avsedda varor. Det torde inte vara uteslutet att med utgångspunkt från den inom guldsmedsbranschen gängse relationen mellan försäljningspris och ädelmetallvärde kunna för ädelsmidet konstruera en reduceringsregel, som medför betydande skattelättnader utan att inbjuda till skatteflykt. Utskottet förväntar, att detta spørsmål upptas till prövning i samband med departementsbehandlingen av beskattningsmyndigheternas nyssnämnda förslag till författningsändring.

Härmed åsyftades ett förslag av kontrollstyrelsen till ändring av försäljningsskatteförordningen i syfte att komma till rätta med en påtalad skatteflykt på guldsmedsvaruområdet. I samband med framläggandet av ifrågavarande ändringsförslag till 1965 års höstriksdag uttalade departementschefen att den av bevillningsutskottet förordade omläggningen av beskattningen förutsatte överväganden, som då ännu inte hunnit slutföras. Något förslag har ännu inte framlagts.

Slutsatsen av det ovan sagda kan endast bli att försäljningsskatten på guldsmedsvaror bör avvecklas snarast möjligt. Budgetåret 1965/66 inbringade skatten på dylika varor 45,4 miljoner kronor. Härav torde huvuddelen ha

fallit på smycken. Vid avveckling av skatten blir den totala minskningen av skatteintäkterna dock mindre än det belopp som försäljningsskatten representerar. I den mån slopandet av skatten leder till att inköp, som allmänheten nu gör i utlandet, i stället kommer att ske i Sverige kommer bortfallet av försäljningsskatten att till en del kompenseras av ökad intäkt av allmän varuskatt och på längre sikt — på grund av ökad lönsamhet inom guldsmedsbranschen — av inkomstskatt.

Med hänsyn till budgetläget anser vi oss emellertid inte kunna förorda en omedelbar avveckling av skatten. Denna bör emellertid avskaffas så snart de statsfinansiella förutsättningarna föreligger.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna sin uppfattning, att försäljningsskatten på guldsmedsvaror bör avvecklas så snart ske kan.

Stockholm den 26 januari 1967

Hans Nordgren (h)

Sven Andersson (fp)
i Örebro

Karin Wetterström (h)

Per Petersson (h)
